

Motion om läxhjälp i trångbodda områden

Motion av Claes Nyberg och Ismail Ali (båda C)

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.
Motionen besvaras med hänvisning till vad som sägs i utlåtandet.

Föredragande borgarrådet Emilia Bjuggren

Sammanfattning av ärendet

Claes Nyberg och Ismail Ali (båda C) har väckt en motion i kommunfullmäktige. I motionen föreslås att utbildningsförvaltningen inleder idéburna offentliga partnerskap med föreningar som erbjuder läxhjälp i socioekonomiskt utsatta och trångbodda områden, i syfte att långsiktigt minska kunskapsklyftor i skolan. I motionen föreslås även att staden tillgängliggör användning av lokaler under kvällar och helger för denna verksamhet.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, utbildningsnämnden, Röda korsets ungdomsförbund, Stiftelsen Läxhjälpen och Sveriges Lärare Stockholm.

Röda korsets ungdomsförbund och Sveriges Lärare Stockholm har inte inkommit med svar.

Stadsledningskontoret instämmer i att det är viktigt att elever har god tillgång till läxhjälp, men med tanke på att läxhjälp är en del av skolans uppdrag anser kontoret att idéburet offentligt partnerskap med föreningar inte är rätt samverkansform.

Utbildningsnämnden instämmer i att det är viktigt att elever har god tillgång till läxhjälp. Eftersom läxhjälp är en del av skolans uppdrag anser nämnden dock inte att idéburet offentligt partnerskap (IOP) med föreningar är rätt samverkansform.

Stiftelsen Läxhjälpen välkomnar möjligheten till ett samarbete med Stockholm stad och ställer sig positiv till motionen i sin helhet.

Föredragande borgarrådets synpunkter

Alla barn i Stockholm ska ha en rimlig chans att klara skolan, den ambitionen delar jag med motionärerna. Barn som växer upp i olika delar av vår stad idag har inte samma möjligheter att klara skolan och förverkliga sina drömmar. Vi vet att barn som bor i våra socioekonomiskt eftersatta områden i högre utsträckning kommer från studieovana hem och ofta inte har svenska som modersmål. Vi vet att barnfamiljer i de här områdena i många fall är trångbodda. I vissa av de här områden är det så mycket som var fjärde barn som inte klarar grundskolan. Det kan vi inte acceptera.

Barn som växer upp i socioekonomiskt eftersatta områden har en längre startsträcka än sina jämnåriga kamrater i andra stadsdelar och det är vår skyldighet att ge dem de bästa möjligheterna att komma ikapp. En grundläggande förutsättning för att ge dem likvärdiga villkor är att vi håller i Stockholms ambitiösa socioekonomiska omfördelning till skolorna som möjliggör för skolor med tuffare förutsättningar att ha högre lärartäthet, mindre klasser eller två lärare i varje klassrum samt mer stödpersonal.

Samtidigt vet vi att mer resurser inte löser allt. Läxhjälp som erbjuds på bland annat stadens skolor och bibliotek är en oerhört viktig resurs för de barn som, på grund av exempelvis trångboddhet, har svårt att få läxorna gjorda hemma. Jag ser positivt på att ideella föreningar och stiftelser erbjuder läxhjälp som komplement till den läxhjälpssverksamhet skolorna och biblioteken har i egen regi. Ideella aktörer kan bidra med ett mervärde och bidra till att fler elever får ett tryggt sammanhang i anslutning till skoldagen och klarar kunskapsmålen i skolan.

Eftersom läxhjälp är en del av skolans lagstadgade uppdrag är det viktigt att samverkan med idéburna aktörer utformas på ett sådant sätt att det stärker skolornas förutsättningar att säkerställa skyldigheten att ge eleverna läxhjälp på bästa möjliga sätt.

Bilaga

Motion om läxhjälp i trångbodda områden, dnr KS 2025/924-1

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Kommunstyrelsen delar borgarrådsberedningens uppfattning och föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt föredragande borgarråds förslag.

Stockholm den 27 maj 2026

Karin Wanngård
Kommunstyrelsens ordförande

Reservation av Jonas Naddebo (C) enligt följande.

Jag föreslår att kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

1. Att tillstyrka motionen i sin helhet.
2. Att därutöver anföra:

När Centerpartiet i vår motion lägger ett konkret förslag för att fler barn ska få tillgång till läxhjälp som passar dem, svarar förvaltningen åter med att hänvisa till det som redan finns. Men att något finns betyder inte att det räcker, varken i omfattning eller inriktning. Vi får löpande rapporter om tydliga problem, och resultaten i kunskapsmätningarna vänder fortfarande inte uppåt.

Det är ett välbekant mönster: förvaltningen räknar upp befintliga insatser som ett sätt att försöka påvisa att behoven är lösta utan att beskriva hur effekt eller progression har uppnåtts och vilka förändringar som planeras för att komma till rätta med brister. Läxhjälp i skolans vanliga miljö fungerar för många, men inte för alla.

Det finns elever som av olika skäl har svårt att ta till sig undervisningen i skolmiljön, till exempel på grund av stress och oro, bristande studiero och otrygghet i klassrummet, erfarenheter av mobbning under skoldagen, eller en NPF-diagnos som ADHD eller autism. Just de eleverna är ofta också de som behöver läxhjälp som mest i en annan form eller på en annan plats för att hinna ikapp och klara kunskapskraven. Men när lösningen blir mer av samma sak blir det ännu en dörr som stängs för dem.

Extra studietid kan fungera för vissa, men för andra blir det ett stöd som ser bra ut på pappret men som inte går att använda i vardagen för att höja kunskapsresultat och självförtroende. Staden kan inte lösa allt ensam, och det är inte heller önskvärt.

I många områden är det föreningar och idéburna organisationer som får lokalsamhället att fungera och som varje vecka möter barn och unga där behoven är som störst. För flera elever kan läxhjälp i en för dem redan känd och trygg miljö göra den mer tillgänglig och anpassad efter behovet. Ett starkt och socialt hållbart samhälle bygger vi tillsammans, och staden ska vara en medspelare som möjliggör engagemang och anpassade lösningar, inte begränsar det. Att i huvudsak lösa detta genom att teckna fler långsiktiga överenskommelser genom IOP-avtal menar vi är en kvalitetsmässigt riktig väg att gå. Det ökar dialog och gemensam problemlösning, ger de organisationer som erbjuder tjänsterna att bygga upp hållbar kompetens, och öppnar upp för en kvalitetsinriktad uppföljning. Då staden redan har flera sådana goda exempel både inom skolan och i andra verksamheter är det anmärkningsvärt att Utbildningsförvaltningen och vänstermajoriteten inte ser värdet i att arbeta brett och integrerat med civilsamhället för att både öka trygghet och höja kunskapsresultaten.

Att säga "vi gör redan mycket" räcker inte när vi vet att elever fortfarande halkar efter och den läxhjälp som idag erbjuds uppenbart inte fungerar för alla. I Centerpartiets Stockholm ska inte ditt postnummer få avgöra dina studieresultat.

Ärendet

Claes Nyberg och Ismail Ali (båda C) har väckt en motion i kommunfullmäktige. Av motionen framgår att trångboddhet är en utmaning i många av stadens socioekonomiskt utsatta områden och att många barn och ungdomar har begränsat utrymme för lugn och ostörd läxläsning. I familjer med flera barn kan det också vara svårt för vuxna att hinna eller kunna hjälpa till. Det framgår vidare av motionen att forskning visar att läxhjälp och studiestöd utanför skoltid kan vara avgörande för skolframgången, och att skillnader i boendemiljö och stöd gör det svårare att uppnå en likvärdig skola för alla. Motionen lyfter också fram att många ideella föreningar som arbetar med läxhjälp saknar långsiktig finansiering, organisatoriskt stöd och tillgång till ändamålsenliga lokaler, vilket gör att insatserna är sköra och svåra att utveckla.

I motionen föreslås kommunfullmäktige därför besluta:

- Att utbildningsförvaltningen inleder idéburna offentliga partnerskap med föreningar som erbjuder läxhjälp i socioekonomiskt utsatta och trångbodda områden, i syfte att långsiktigt minska kunskapsklyftor i skolan.
- Att staden tillgängliggör användning av lokaler under kvällar och helger för denna verksamhet.

Remissammanställning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, utbildningsnämnden, Röda korsets ungdomsförbund, Stiftelsen Läxhjälp och Sveriges Lärare Stockholm.

Röda korsets ungdomsförbund och Sveriges Lärare Stockholm har inte inkommit med svar.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 5 februari 2026 har i huvudsak följande lydelse.

Stadsledningskontoret instämmer i att det är viktigt att elever har god tillgång till läxhjälp, men med tanke på att läxhjälp är en del av skolans uppdrag anser stadsledningskontoret att idéburet offentligt partnerskap med föreningar inte är rätt samverkansform.

Av skollagen (2010:800) framgår att grundskolorna ska erbjuda elever i årskurs 4–9 frivillig undervisning i form av extra studietid. Erbjudandet ska omfatta minst två timmar i veckan och skolorna ska anordna undervisningen under, eller i direkt anslutning till skoldagen vid den skolenhet eleven tillhör.

Skolverket har ett statsbidrag för läxhjälp, som omfattar huvudmän för grundskolans lågstadium och gymnasieskolan. Statsbidraget får användas för att täcka kostnader för hjälp med läxor eller annat skolarbete utanför ordinarie undervisningstid och huvudmannen har rätt att bedöma vilka lärare eller annan personal som är lämplig att ge läxhjälp inom den egna verksamheten. Vid samarbete med en ideell organisation kan även organisationens bemanning användas. Två av stadens skolor sökte och beviljades statsbidrag under 2025 för att anordna läxhjälp i samarbete med en ideell organisation.

Stadsledningskontoret vill även nämna att många av stadens bibliotek erbjuder läxhjälp för elever, ofta i samarbete med volontärer från olika organisationer och föreningar.

Avslutningsvis vill stadsledningskontoret nämna att läxhjälpverksamheten bedömdes vara etablerad och välfungerande i stadens skolor i den översyn av läxhjälpverksamheten som gjordes 2022.

Utbildningsnämnden

Utbildningsnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 22 januari 2026 följande.

1. Utbildningsnämnden godkänner utbildningsförvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar det till kommunstyrelsen som svar på remissen.
2. Beslutet justeras omedelbart.

Reservation av Claes Nyberg (C), se Reservationer m.m.

Utbildningsförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 12 december 2025 har i huvudsak följande lydelse.

Utbildningsförvaltningen arbetar med ständigt fokus på kunskapsuppdraget och för att öka likvärdigheten mellan stadens skolor. Förvaltningen instämmer i att det är viktigt att elever har god tillgång till läxhjälp. Eftersom läxhjälp är en del av skolans uppdrag anser förvaltningen dock inte att idéburet offentligt partnerskap (IOP) med föreningar är rätt samverkansform.

Det framgår av skollagen (2010:800) att grundskolorna ska erbjuda elever i årskurs 4–9 frivillig undervisning i form av extra studietid. Erbjudandet ska omfatta minst två timmar i veckan och skolorna ska anordna undervisningen under, eller i direkt anslutning till, skoldagen vid den skolenhet eleven tillhör. I översynen av läxhjälpverksamheten 2022 gjorde förvaltningen bedömningen att läxhjälpverksamheten är etablerad och välfungerande i stadens skolor.

Skolverket har också ett statsbidrag för läxhjälp. Av förordningen (2014:144) om statsbidrag för hjälp med läxor eller annat skolarbete utanför ordinarie undervisningstid framgår att syftet med statsbidraget är dels att öka möjligheterna för alla elever att utvecklas så långt som möjligt i sitt lärande, dels att bidra till en ökad likvärdighet. Statsbidraget omfattar huvudmän för grundskolans lågstadium och gymnasieskolan. Det får gå till kostnader för hjälp med läxor eller annat skolarbete

utanför ordinarie undervisningstid. Huvudmannen får också söka statsbidraget för att anordna läxhjälpen i samarbete med en ideell organisation. För 2025 sökte och beviljades två av stadens skolor statsbidrag för att anordna läxhjälp i samarbete med en ideell organisation.

Därutöver erbjuder många av stadens bibliotek läxhjälp för elever, ofta i samarbete med volontärer från olika organisationer och föreningar. Via evenemangskalendern på Stockholms stadsbiblioteks webbplats är det möjligt att se plats, datum, tid och målgrupp för respektive läxhjälpstillfälle.

Stiftelsen Läxhjälpen

Stiftelsen Läxhjälpens yttrande daterat den 2 december 2025 har i huvudsak följande lydelse.

Stiftelsen Läxhjälpen välkomnar motionens förslag om att Stockholms stad ska stärka samarbetet med civilsamhället genom idéburna offentliga partnerskap (IOP) och tillgängliggöra lokaler för läxhjälpverksamhet i socioekonomiskt utsatta och trångbodda områden. Motionen pekar på ett reellt och väldokumenterat problem: att många elever saknar grundläggande studieförutsättningar i hemmet, såsom en lugn plats att arbeta på eller vuxna som kan stötta i skolarbetet. Detta är en verklighet vi dagligen möter i vår verksamhet.

Skolverkets statistik bekräftar att skillnader i hemförhållanden, särskilt föräldrars utbildningsbakgrund, är en av de främsta orsakerna till ojämlika skolresultat. Statistiken visar också att skolsegregationen leder till sämre förutsättningar för många unga och att många skolor har utmaningar med att uppfylla det kompensatoriska uppdraget.

Motionens förslag ligger i linje med vad forskningen visar: närsamhället och civilsamhället kan spela en central roll i att komplettera skolans kompensatoriska uppdrag (Ta del av Kunskapsunderlaget En jämlik chans att klara skolan – hur kan civilsamhället bidra?). Ett sätt som detta sker på är genom organiserad, strukturerad läxhjälp. Civilsamhällets studiestöd, lovaktiviteter och språkstärkande insatser kan bidra med väsentligen förbättrade förutsättningar för unga, särskilt i områden där skillnaderna i livsvillkor påverkar elevernas prestationer negativt. För att dessa insatser ska nå de elever som har störst behov krävs dock långsiktighet och stabila finansieringsformer.

För Stiftelsen Läxhjälpen möjliggör IOP-avtal med kommuner en mer hållbar och kapacitetsstark verksamhet. Läxhjälpen har idag avtal med 5 av de 37 kommuner vi verkar i (Göteborg stad, Partille kommun, Haninge kommun, Botkyrka kommun och Sundsvalls kommun). I flera av fallen sker samarbetet via ett IOP-avtal. I motionen pekas på möjligheten att teckna avtal med föreningar. Det är viktigt att poängtera att civilsamhället är bredare än föreningar, även stiftelser som Läxhjälpen kan vara en aktör för samverkan.

Stiftelsen Läxhjälpens välkomnar möjligheten till ett samarbete med Stockholm stad. Vi verkar idag på 14 skolor i Stockholm stad och under läsåret 2025/26 har vi 210 elever i vårt Läxhjälpensprogram i Stockholm.

Läxhjälpens resultatmätningar visar att elever som deltar kontinuerligt i Läxhjälpensprogrammen både förbättrar sina resultat och stärkts i sin motivation och självkänsla. Att göra det möjligt att skala upp denna typ av långsiktigt arbete i de områden där behovet är som störst skulle vara ett viktigt bidrag för att minska de kunskapsklyftor som finns i Stockholm.

Läxhjälpens ställer sig därför positiv till motionen i dess helhet.

Reservationer m.m.

Utbildningsnämnden

Reservation av Claes Nyberg (C)

1. Att tillstyrka motionen i sin helhet.
2. Att därutöver anföra:

När Centerpartiet i vår motion lägger ett konkret förslag för att fler barn ska få tillgång till läxhjälp som passar dem, svarar förvaltningen åter med att hänvisa till det som redan finns. Men att något finns betyder inte att det räcker, varken i omfattning eller inriktning. Vi får löpande rapporter om tydliga problem, och resultaten i kunskapsmätningarna vänder fortfarande inte uppåt. Det är ett välbekant mönster: förvaltningen räknar upp befintliga insatser som ett sätt att försöka påvisa att behoven är lösta utan att beskriva hur effekt eller progression har uppnåtts och vilka förändringar som planeras för att komma till rätta med brister.

Läxhjälp i skolans vanliga miljö fungerar för många, men inte för alla. Det finns elever som av olika skäl har svårt att ta till sig undervisningen i skolmiljön, till exempel på grund av stress och oro, bristande studiero och otrygghet i klassrummet, erfarenheter av mobbning under skoldagen, eller en NPF-diagnos som ADHD eller autism.

Just de eleverna är ofta också de som behöver läxhjälp som mest i en annan form eller på en annan plats för att hinna ikapp och klara kunskapskraven. Men när lösningen blir mer av samma sak blir det ännu en dörr som stängs för dem. Extra studietid kan fungera för vissa, men för andra blir det ett stöd som ser bra ut på pappret men som inte går att använda i vardagen för att höja kunskapsresultat och självförtroende.

Staden kan inte lösa allt ensam, och det är inte heller önskvärt. I många områden är det föreningar och idéburna organisationer som får lokalsamhället att fungera och som varje vecka möter barn och unga där behoven är som störst. För flera elever kan läxhjälp i en för dem redan känd och trygg miljö göra den mer tillgänglig och anpassad efter behovet. Ett starkt och socialt hållbart samhälle bygger vi tillsammans, och staden ska vara en medspelare som möjliggör engagemang och anpassade lösningar, inte begränsar det.

Att i huvudsak lösa detta genom att teckna fler långsiktiga överenskommelser genom IOP-avtal menar vi är en kvalitetsmässigt riktig väg att gå. Det ökar dialog och gemensam problemlösning, ger de organisationer som erbjuder tjänsterna att bygga upp hållbar kompetens, och öppnar upp för en kvalitetsinriktad uppföljning. Då staden redan har flera sådana goda exempel både inom skolan och i andra verksamheter är det anmärkningsvärt att Utbildningsförvaltningen och vänstermajoriteten inte ser värdet i att arbeta brett och integrerat med civilsamhället för att både öka trygghet och höja kunskapsresultaten.

Att säga “vi gör redan mycket” räcker inte när vi vet att elever fortfarande halkar efter och den läxhjälp som idag erbjuds uppenbart inte fungerar för alla. I Centerpartiets Stockholm ska inte ditt postnummer få avgöra dina studieresultat.